

רא"ש על ברכות פרק שישו - סימן ו - פלפלי רב ששת אמר שהכל נהיה בדברו רבא אמר
ולא כלום וא"ל רבא לטעמי דאמר כס פלפלי ביומא דכפורי פטור מיתבי ר"מ אומר דמי
שנאמר ערלתם ערלתם את פרוי איני יודע שעין מאכל הוא מה ת"ל עין מאכל עין ששעם עינו
ופרוי שזה ואיזה זה פלפלין מלמד שהפלפלין חייבין בערלה ל"ק הא ברטיבתא והא ביבשתא
וקי"ל סבא זלפלי וזנגבילא יבשתא וכן כל כיוצא בהן כגון גרופל"י ונגלי"ן ולא כלום וטעמא
לפי שאין רגילין לאוכלן חיון כי אם לערבן עם שאר דברים וכן כל אותן שהוא ידוע שהוא
פרי [אילין] מברך עליהם בפה"ע, ושאינו פרי בפה"א, ושאינו ידוע מברך שהכל רב
אלפס ז"ל כתב פלפלי רטיבתא בפה"א ולא נהירא מדפריך מערלה ומשני הא ביבשתא והא
ברטיבא מכלל דרטיבתא פרוי העין הוא ומברכין עליו בורא פרוי העין אבל בזנגבילא רטיבא
בפה"א ביבשתא לא כלום:

תלמידי רבינו יונה - רטיבתא בפה"א וביבשתא ולא כלום זהו לשון הר"י ז"ל וכן כתבו הגאונים
ז"ל ואינו נכון שבפס' נראה כגמ' דבפלפלי רטיבתא מברך בפה"ע, המקשין התם מהא דאמרינן
הפלפלים חייבין בערלה וכי היכי שהם פה"ע לענין ערלה הה"נ לענין ברכה. ואין דין הזנגביל
והפלפל שזה אלא ביבשתא שאינו מברך עליהם כלל אבל ברטיבתא על הזנגבילא בפה"א ועל
הפלפלין בפה"ע. דהכי גרסינן התם פלפלי רב ששת אמר שהכל רבא אמר ולא כלום ואזדא
רבא לטעמיה דאמר כס פלפלי ביומא דכפורים פטור כס זנגבילא ביומא דכפורי פטור, וכיון
דלענין יוה"כ אינו חשוב מאכל ל"ק ברכה נמי אינו חשוב מאכל - ואין מברכין עליו. ומקשין
היכי אמר רבא כס זנגבילי פטור משמוע שאינו חשוב מאכל לא לענין יוה"כ ולא לענין ברכה
והא רבא גופיה אמר האי ה"ל דאיתא מבי הנדואי שריא ומברכין עליה בפה"א ומתריצין
לא קשיא הא ברטיבתא הא ביבשתא כלומר ברטיבתא מברך בפה"א ביבשתא ולא כלום וכי
אמרי דכס זנגבילא ביומא דכפורים פטור ביבשתא קאמרי שאין ראוי לאכילה כלל ולא קשיא
דבא אדרבא הנה שלא אמרו רטיבתא בפה"א אלא בזנגבילא בלבד אבל בפלפלי רטיבתא
לא דברו כלל דמחלוקת רב ששת ורבא לא היה אלא ביבשתא בלבד וכיון שלא דברו בכאן
ברטיבא מברך בפה"ע כיון שחייב בערלה

חדושי הרשב"א על מסכת ברכות דף לו/ב - לא קשיא הא ביבשתא הא ברטיבתא. ובודאי
משמע מהכא דרטיבתא חזי למיכל ומברכין עליה בפה"ע. וכן פסק הראב"ד ז"ל. אבל הרב
אלפסי ז"ל כתב בפה"א. וכן מצאתי גם לרבינו האי גאון ז"ל בפירושו. וביבשתא קי"ל כרבא
ולא מברכין עליהו כלום:

רמב"ם יד החזקה הלכות ברכות פרק ח' ז' הפלפלין והזנגביל בזמן שהן רטובין מברך עליהן
בורא פרוי הארמא א"ל בשין אין טעונין ברכה לא לפנייהם ולא לאחרייהם מפני שהן תבלין
ואינן אוכל וכן אוכלין שאין ראויין לאכילה ומשקין שאינן ראויין לשתייה אינן טעונין ברכה
לא לפנייהו ולא לאחרייהו:

חדושי הרמב"ן על מסכת ברכות דף לו/ב - ולענין פלפלין כתבו הגאונים ז"ל בלחה מברך
בפה"א. וזה תימה גדול כיון שהוא נוהג בערלה וקרינן ביה את פרוי, פרוי העין בעי ברוכי, ואולי

סברו דהאי הימלתא דאטיא מבי הנדואי דאמר רבא שריא ומברכינן עליה בפה"א דפלפלי היא, וזה אינו נכון שאין לנו בפרי הנוהג בערלה אלא ברכת פרי העץ לעולם, אבל הימלתא דהנדואי דזנגבילא רטיבתא היא, ובזנגבילא ודאי בורא פרי האדמה מברכינן, דשרשין הם ולא פירא כלל, אבל פלפלין פרי הוא ונוהג בו ערלה כדברי ר"מ, והתימה גדול שמקצת הגאונים ז"ל כתבו פלפלי רטיבתא בורא פרי האדמה מדקא מותבינן עץ מאכל זה פלפלין, וכן כתב רבי האיי גאון ז"ל, ואדרבה היא הנותנת לברך עליהן פרי העץ, ואפשר שסברו הראשונים מפני שהפלפלין תמרותיהן שנעשות בעץ עצמו כעין אבעבועות והן לבנות והוא פלפל לבן, וכשהן מתבשלות יותר מדאי הן פלפל השחור, זהו ענין הפלפלין בתולדתן, ומפני זה עשו אותן הגאונים כתמרות של צלף ושל אתרוג לברך עליהן פרי האדמה דכגופו של אילן הם, וכן לענין ערלה שריבה אותו הכתוב מדכתיב עץ מאכל (הוא) יתכן דעץ מאכל קרי ליה [ומ"מ] בפה"א מברכינן (בעין) [כעץ] הנאכל, וקבלת הגאונים נקבל, ומעתה נוכל לפרש שהימלתא הבאה מבית הנדואי עיקרה פלפלין ששם בהנדואה יוצאים הפלפלין ולא במקום אחר גם היום.

שו"ת הרשב"א חלק א סימן ת: שאלת עוד, פלפלי רטיבתא מברך עליהו בורא פרי האדמה (ברכות לו, ב). ואמאי כיון שהן גדלין באילן בורא פרי העץ הוה לן לברוכי?

תשובה, כיון שאין נוטעין אותן אלא על דעת שיתייבשו ויאכלו רובן ביבשותן שחוקין בתבלין בלבד. ואינן נאכלין כן בפני עצמן אלא מיעוטן לפעמים. אין מברכינן עליהן בורא פרי העץ אלא פרי האדמה. וקרוב היה שלא יברכו עליהן אלא שהכל כקורא (שם ע"א), אלא לפי שנאכלין המעט מהם ברטיבותן ואדעתא דהכי נמי נטעי קצת מברכינן עליהם בורא פרי האדמה מיהא הואיל וחייב הכתוב בערלה כדאית' התם שרבה אותן הכתוב מדכתיב (ויקרא יט, כג) ונטעתם כל עץ מאכל: